

Briselē, 2022. gada 1. decembrī
(OR. en)

15441/22

COMPET 969
TOUR 78

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2022. gada 1. decembris

Saņēmējs: delegācijas

Iep. dok. Nr.: 14683/22 + COR1

Temats: Eiropas Tūrisma programma 2030. gadam
– Padomes secinājumi (pieņemti 2022. gada 1. decembrī)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par Eiropas Tūrisma programmu 2030. gadam, ko Padome pieņēma 3914. sanāsmē, kas notika 2022. gada 1. decembrī.

Padomes secinājumi par Eiropas tūrisma programmu 2030. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

1. ŅEMOT VĒRĀ Līguma par Eiropas Savienības darbību 195. un 6. pantu attiecībā uz ES darbībām, lai atbalstītu, koordinētu un papildinātu dalībvalstu darbības tūrisma jomā, un pienācīgi ņemot vērā dalībvalstu un Savienības attiecīgās kompetences, kā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes principus.
2. ATGĀDINOT
 - savus 2019. gada 27. maija secinājumus "Tūrisma nozares konkurētspēja, kas ir ilgtspējīgas attīstības, nodarbinātības un sociālās kohēzijas dzinējspēks Eiropas Savienībā nākamajā desmitgadē" ¹;
 - savus 2021. gada 27. maija secinājumus "Tūrisms Eiropā nākamajos desmit gados: ilgtspējīgs, noturīgs, digitāls, globāls un sociāls" ², kuros Padome aicināja Komisiju un dalībvalstis, piedaloties attiecīgajām iesaistītajām pusēm, izstrādāt Eiropas Tūrisma programmu 2030./2050. gadam;
 - savus secinājumus par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 27/2021: "ES atbalsts tūrismam – ir vajadzīgs jauns stratēģiskais virziens un labāka finansēšanas pieeja" ³.

¹ 9707/19.

² 8881/21.

³ 6829/22.

3. UZSVĒR apņēmsanos veicināt ilgtspējīgu tūrismu, ņemot vērā visas galvenās ekonomiskās, vides, kultūras un sociālās ilgtspējas dimensijas, cita starpā reaģējot uz klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības zudumu, saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās apņēmsanos atbalstīt tūrismu, kas rada ilgtspējīgas darbvietas un veicina vietējo kultūru, produktus un pakalpojumus.
4. ATZĪST, ka tūrisms būtiski veicina ekonomikas attīstību visā Eiropā un var palīdzēt sasniegt dažādu ES, valstu, reģionālo un vietējo politikas jomu mērķus, pateicoties tā transversālajai ekonomiskajai un sociālajai dimensijai un lielajam to mikrouzņēmumu, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu, īpatsvaram, kuri tieši vai netieši darbojas tūrisma vērtības ķēdē; APZINĀS, ka dažādas ES politikas jomas, piemēram, transports, nodarbinātība vai patērētāju aizsardzība, bieži vien ietekmē tūrisma ekosistēmu tās starpnozaru rakstura dēļ.
5. ATZINĪGI VĒRTĒ rezultātus, kas gūti Komisijas vadītajā līdzradīšanas procesā kopā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām saskaņā ar "Tūrisma pārkārtošanās ceļu"⁴, kas ir turpinājums Komisijas paziņojumam "2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai"⁵, – tas palīdzēja apzināt iespējamus tematus, darbības, galvenos dalībniekus, nosacījumus un mērķus nolūkā īstenot tūrisma zaļo un digitālo pārkārtošanos uz noturīgāku ekosistēmu.
6. ATZĪST darbu, ko paveikusi Komisija, dalībvalstis un ieinteresētās personas, lai veidotu pamatu Eiropas tūrisma programmai 2030. gadam, izmantojot līdzradīšanas procesu, par ko izklāstīts šajos secinājumos; šajā sakarā ATZĪST, ka kopīgās īstenošanas process kā daļa no tūrisma pārkārtošanās ceļa ir labs sākumpunkts, lai stiprinātu sadarbību starp tūrisma ieinteresētajām personām, Komisiju un dalībvalstīm.

⁴ 10089/21.

⁵ 8553/21.

7. UZSVER, ka ir svarīgi veicināt ilgtspējīgu, inovatīvu un noturīgu tūrisma ekosistēmu, ņemot vērā to, ka:
- ES valstis ir viens no galvenajiem galamērķiem gan ārvalstu apmeklētājiem, gan pašiem ES iedzīvotājiem;
 - 2019. gadā – pirms Covid-19 pandēmijas – ES tūrisma ekosistēma veidoja 12,9 % no ES bruto pievienotās vērtības un 15,8 % no nodarbinātības;
 - pandēmijas laikā dažu apakšnozaru ieņēmumi samazinājās pat par 80 % no neto vērtības, un 2020. gadā pandēmija Eiropas Savienībā jau bija ietekmējusi apmēram 11 miljonus darbvieta tūrisma ekosistēmā ;
 - tūrisma ekosistēmu veido vairākas ekonomikas nozares, kurām ir sava konkrētā nozaru pieeja un kurās vairāk nekā 99 % ir mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi.

Neseno krīžu ietekme uz tūrismu

8. ATZĪMĒ, ka Covid-19 pandēmija ir īpaši postoši ietekmējusi tūrisma ekosistēmu un ir izraisījusi ievērojamus ienākumu, nodarbinātības un personāla zaudējumus.
9. UZSVER, ka tūrisma ekosistēmas atkārtota atvēršana un atsākšana sniedz iespēju izmantot Covid-19 atveseļošanas posmu, lai veicinātu zaļo un digitālo pārveidi virzībā uz noturīgāku tūrisma ekosistēmu.
10. NOSODA neprovocēto un nepamatoto Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu un PAUŽ NOŽĒLU par tās radītajām ekonomiskajām, politiskajām un humanitārajām sekām, tostarp tās negatīvo ietekmi uz tūrismu, kā arī citām nozarēm, jo īpaši valstīs Ukrainas tuvumā.
11. ATZĪST – neraugoties uz pastāvīgo nedrošību, tūrisma ekosistēma ir izrādījusi solidaritāti ar bēgļiem no Ukrainas, piemēram, nodrošinot pagaidu izmitināšanu pārceltajiem iedzīvotājiem, atbalstot viņu integrāciju un, kad iespējams, nodrošinot nodarbinātības iespējas.

12. PAUŽ BAŽAS par to, ka augstā inflācija, enerģijas un pārtikas produktu cenu pieaugums, piegādes ķēžu traucējumi un nedrošība, kas saistīta ar militāro agresiju Ukrainā, rada lielu slogu ceļojumu un viesmīlības pakalpojumu sniegšanai un pieejamībai cenas ziņā.
13. NORĀDA, ka ceļošanas ierobežojumi nopietni ietekmē pasažieru pārvadājumu darbību un cenas visās dalībvalstīs, tostarp, bet ne tikai, lidojumus un kruīzus.

Nākotnes redzējums

14. UZSVER, ka tūrisma ekosistēma ir pakļauta vēl nepieredzētiem apstākļiem, kas strauji attīstās un ietekmē tās tradicionālos uzņēmējdarbības modeļus.
15. UZSVER nepieciešamību nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībās starp izmitinātājiem, tiešsaistes platformām un publiskajām struktūrām, lai darītu pieejamus uzticamus datus par īstermiņa izmitināšanas īri; PASVĪTRO datu vākšanas un apmaiņas nozīmi īstermiņa īres segmentā, kas palīdz veicināt līdzsvarotu tūrisma ekosistēmu; šajā sakarā ŅEM VĒRĀ Komisijas priekšlikumu par kopēju ES tiesisko regulējumu attiecībā uz īstermiņa izmitināšanas īri.
16. UZSVER, ka digitālā un zaļā pārkārtošanās tūrisma ekosistēmā, vienlaikus ievērojot subsidiaritātes un proporcionālītātes principus, ir jābalsta uz sadarbību starp ieinteresētajām personām dažādās nozarēs un publiskā un privātā sektora dalībniekiem ES, valstu, reģionālā un vietējā līmenī.
17. ŅEM VĒRĀ, ka Covid-19 pandēmija un enerģētikas krīze ir palielinājusi ilgtspējas mērķu atzīšanu gan ES iedzīvotāju vidū, gan pasaules mērogā, un AICINA Komisiju, dalībvalstis un tūrisma nozares ieinteresētās personas izmantot daudzu eiropiešu vēlmi mainīt ceļošanas un tūrisma paradumus, lai rīkotos ilgtspējīgāk un atbildīgāk.

18. ATZĪMĒ, ka daudzi uzņēmumi ir pierādījuši spēju ārkārtas apstākļos ātri pielāgoties un ieviest jauninājumus attiecībā uz saviem pakalpojumiem un produktiem, resursiem un mērķtirgiem; UZSKATA, ka vēl vairāk uzlabotas darbaspēka prasmes un uzņēmumu elastība var būt noturīgākas un ilgtspējīgākas tūrisma ekosistēmas instrumenti.
19. NORĀDA, ka vietējais, pārrobežu un ES iekšējais tūrisms ir svarīgs, lai veidotu galamērķu, uzņēmumu un pakalpojumu noturību.
20. AICINA dalībvalstis:
- a) apmainīties ar zināšanām un paraugpraksi attiecībā uz tūrisma stratēģiju izstrādi un īstenošanu dažādos pārvaldības līmeņos, ņemot vērā tūrisma ekonomisko, vides, kultūras un sociālo ilgtspēju un ietverot apmeklētāju, kā arī vietējo iedzīvotāju perspektīvas, organizēt izpratnes veicināšanas pasākumus par tādiem tematiem kā zaļās un digitālās pārveides priekšrocības, pieprasījums pēc ilgtspējīgiem piedāvājumiem, jaunas prasmju vajadzības un eksperimentēšana tūrisma jomā, kā arī nodrošināt vietējās kultūras, tostarp materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma, aizsardzību;
 - b) palīdzēt veidot tūrisma ekosistēmas noturību dažādās nozarēs un dažādu publiskā un privātā sektora dalībnieku vidū;
 - c) veicināt tūrisma ekosistēmas zaļo pārkārtošanos attiecībā uz šādiem aspektiem:
 - i. transports, piemēram, atbalstot mobilitātes dekarbonizāciju, izmantojot inovācijas, jaunas un revolucionāras tehnoloģijas, attīstot multimodālus ceļojumus un palielinot ilgtspējīgu transporta veidu pievilcību pasažieriem, īpašu uzmanību pievēršot perifēriju, mazāk pieejamu teritoriju, salu un tālāko reģionu vajadzībām; un veicinot aktīvas mobilitātes veidus, piemēram, riteņbraukšanu un pārgājienus, un veicinot ilgāku uzturēšanos;

- ii. vairāk uz aprites principiem balstīta un ilgtspējīga darbība, ko īsteno tūrisma iestādes visā ekosistēmā, tostarp objekti, viesmīlības pakalpojumi, ceļojumu aģenti un ceļojumu rīkotāji;
 - iii. attiecīgu zaļā publiskā iepirkuma kritēriju izmantošana ar tūrismu saistītu pakalpojumu iepirkumos, piemēram attiecībā uz, pasākumiem, viesmīlību un ceļojumiem;
 - iv. apstākļu un stimulu radīšana, lai uzlabotu tūrisma pakalpojumu apritīgumu saskaņā ar ES mēroga un valstu mērķiem attiecībā uz pārtikas izšķērdēšanu un atkritumu šķirošanu, tostarp vienreizlietojamu plastmasas izstrādājumu samazinātu izmantošanu;
 - v. atbalsts ilgtspējīgam tūrismam attiecībā uz ūdens resursu apsaimniekošanu, energoefektivitāti, sanitārijas spējām un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību;
- d) veicināt digitālo pārkārtošanos tūrismā un atbalstīt tūrisma nozari un galamērķu ilgtspējīgu pārvaldību, jo īpaši:
- i. uzlabojot visaptverošas tiešsaistes informācijas pieejamību par tūrisma piedāvājumu, par tematiem, tostarp ilgtspēju, pieejamību un mērķauditoriju;
 - ii. sadarbībā ar Komisiju izvēršot centienus, kuru mērķis ir saskaņā ar dalībvalstu kompetenci digitalizēt ceļošanas dokumentus un, ja tas ir piemēroti, iespējami un pamatoti, izmantojot digitālos rīkus, piemēram, spēkā esošo ES digitālā Covid sertifikāta satvaru ⁶;
 - iii. atbalstot tūrisma MVU spējas un digitālās prasmes nodrošināt inovatīvus tūrisma produktus, pakalpojumus un efektīvu saziņu ar saviem klientiem;
 - iv. sniedzot Komisijai nepieciešamos datus par ceļošanas informāciju, tostarp platformai *Re-open EU*;

⁶ Regula (ES) 2021/953.

- e) atbalstīt inovāciju izstrādi un īstenošanu tūrisma nozarē, pētniecības un inovācijas projektus un daudzdisciplīnu centienus izstrādāt ilgtspējīga tūrisma modeļus un pārņemamu praksi;
- f) strādāt pie tā, lai uzlabotu statistikas pieejamību un sadarbīgu datu apmaiņu visos līmeņos, kas attiecas uz tūrisma ekosistēmu;
- g) atbalstīt tūrisma darbaspēkam nepieciešamās izglītības un prasmju kvalitātes attīstību, vienlaikus ievērojot subsidiaritātes principu, un cenšoties panākt taisnīgumu, līdztiesību un sociālo iekļaušanu tūrisma darbvietās, īpašu uzmanību pievēršot kvalitatīvas nodarbinātības pievilcībai tūrisma nozarē un sezonas darbinieku īpašajām vajadzībām;
- h) veicināt tūrisma pakalpojumu pieejamību visām grupām ar īpašām vajadzībām;
- i) savā politikā – saistībā ar solidaritāti un atbildīgu tūrismu – ņemt vērā tūrisma ietekmi uz vietējo kopienu dzīves kvalitāti;
- j) veicināt pārkārtošanos tūrisma ekosistēmā, izmantojot dažādus atbalsta veidus, kas cita starpā ietver ES finanšu līdzekļu pārdomātu izmantošanu, kā paredzēts esošajās programmās un plānos, kas pieņemti spēkā esošā ES budžeta ietvaros, saskaņā ar valstu tūrisma stratēģijām un Eiropas Tūrisma programmu 2030. gadam;
- k) iesaistīties šajos secinājumos izklāstītās Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam īstenošanā.

21. AICINA Komisiju:

- a) kopā ar dalībvalstīm, galamērķiem un citām tūrisma nozares ieinteresētajām personām iesaistīties Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam īstenošanā, jo īpaši:
 - i. piedaloties kopīgā īstenošanā "Tūrisma pārkārtošanās ceļā" ietvaros;

- ii. veicinot starpnozaru sadarbību attiecīgajās ES politikas jomās (piemēram, transports, reģionālā politika, vide, patērētāju aizsardzība, kultūra un, attiecīgā gadījumā, veselība), lai radītu saskaņotu un labvēlīgu politikas vidi tūrismam;
 - iii. sadarbībā ar visām attiecīgajām valsts un vietējām ieinteresētajām personām izstrādājot un veicinot pārvaldības modeļus ilgtspējīgai un daudzveidīgai galamērķu pārvaldībai ar zināšanu un paraugprakses apmaiņas palīdzību; un
 - iv. izveidojot platformas pētījumiem, zināšanu attīstīšanai, paraugprakses apkopošanai un apmaiņai, lai sniegtu informāciju par esošajām kopienām, tīkliem, notiekošajiem projektiem un to rezultātiem, aktuāliem pasākumiem, apmācību un finansēšanas iespējām utt.;
- b) ārkārtas situācijās sniegt lietotājdraudzīgu un regulāri atjauninātu informāciju par ceļošanu, tostarp izmantojot platformu *Re-open EU*;
 - c) pārskatīt pasažieru tiesību un komplekso ceļojumu tiesisko regulējumu, lai nodrošinātu tā noturību plašu ceļošanas traucējumu gadījumā, kā arī apsvērt likviditātes krīzes riskus;
 - d) īstenot un, attiecīgā gadījumā, turpināt attīstīt ES tūrisma infopaneli, lai palīdzētu veikt tūrisma vides, digitālo un sociālekonomisko aspektu monitoringu;
 - e) atbalstīt dialogu un sadarbību starp publiskajām iestādēm un privātā sektora ES tūrisma nozares ieinteresētajām personām visos līmeņos;
 - f) atbalstīt MVU digitalizāciju, apkopojot un apmainoties ar paraugpraksi par digitālajiem rīkiem un praksi tūrisma jomā;

- g) identificēt attiecīgās finansēšanas iespējas dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, izmantojot esošo ES budžetu un citus avotus, lai virzītos uz šajā programmā apzinātajiem mērķiem, regulāri atjauninot "Rokasgrāmatu par ES finansējumu tūrismam" un ar citiem līdzekļiem;
- h) atbalstīt informatīvus pasākumus iedzīvotājiem un tūrisma nozares ieinteresētajām personām par zaļās un digitālās pārkārtošanās priekšrocībām, patērētāju pieprasījumu pēc ilgtspējīgiem piedāvājumiem, jaunu prasmju attīstīšanu, inovatīviem pilotprojektiem tūrisma jomā un vidiskās pēdas noteikšanas metodiku izstrādi un izmēģināšanu tūrisma ekosistēmā;
- i) atbalstīt spēju veidošanas programmas un dažādus palīdzības veidus MVU, lai tie varētu iesaistīties videi draudzīgā praksē un shēmās;
- j) sadarboties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka sadarbībā ar Eiropas Statistikas sistēmas dalībniekiem tiek sniegti konsolidēti tūrisma statistikas dati, kas ietver elementus un rādītājus, kuri attiecas uz ekonomisko, sociālo, kultūras un vides ilgtspēju;
- k) atbalstīt dalībvalstis un tūrisma nozares ieinteresētās personas sadarbspējīgas datu kopīgošanas prakses īstenošanā;
- l) atbalstīt dalībvalstis un attiecīgās tūrisma nozares ieinteresētās personas ar savām speciālajām zināšanām un pieredzi un veikt turpmākus pasākumus saistībā ar darbībām, ar kurām atbalsta Eiropas Tūrisma programmu 2030. gadam tūrisma pārkārtošanās ceļa satvarā, izmantojot atgriezenisko saiti no dalībvalstu ekspertiem Tūrisma padomdevējā komitejā (*TAC*);
- m) sekot līdzi Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam īstenošanai un vismaz reizi trijos gados ziņot Padomei.

22. AICINA tūrisma nozares ieinteresētās personas:

- a) sadarbībā ar Komisiju un dalībvalstīm iesaistīties šīs Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam īstenošanā, palielinot savu partneru un klientu informētību un sniedzot ieguldījumu ar savām speciālajām zināšanām un pieredzi, lai kopīgi īstenotu tūrisma pārkārtošanos, vienlaikus izplatot gūtās zināšanas un sasniegtos rezultātus;
- b) attiecīgā gadījumā ar konkrētiem solījumiem brīvprātīgi apņemties īstenot tūrisma pārkārtošanās ceļa darbības, lai no savas puses atbalstītu pielikumā izklāstīto Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam ES daudzgadu darba plānu.

Pielikums: Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam ES daudzgadu darba plāns

Šajā Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam ES daudzgadu darba plānā ir aprakstītas konkrētas brīvprātīgas darbības, ko dalībvalstis, attiecīgas publiskās iestādes, Komisija un citas tūrisma ekosistēmas ieinteresētās personas var veikt un veicināt saskaņā ar subsidiaritātes principu un savas kompetences ietvaros. Ierosinātās darbības un iznākumi ir stratēģiski orientēti tam, kā sekot līdzi programmas virzībai piecās prioritārajās jomās. Ja vien nav norādīts citādi, rezultātu noteiktais termiņš atbilst Eiropas Tūrisma programmas 2030. gadam tvērumam un hronoloģijai.

Prioritārā joma: veicinošs politikas satvars un pārvaldība

Pamatjautājums	Uzdevumi un mērķi	Darbības un atbildība	Rezultāti / noteiktais termiņš
Taisnīgi pasākumi attiecībā uz īstermiņa īri	Pārredzams ES īstermiņa īres tirgus, kas veicina konkurenci un patērētāju tiesību aizsardzību, rada iespējas un sekmē ilgtspējīgu tūrismu.	Dalībvalstīm un Komisijai – stiprināt ES satvaru īstermiņa īres jomā, lai uzlabotu pārredzamību, padarītu to taisnīgāku un uzlabotu piekļuvi tirgum. Dalībvalstīm – atbalstīt reģionālās un vietējās iestādes.	Vienots ES līmeņa satvars īstermiņa īres jomā.
Tūrisma statistika un rādītāji	Uzlabot tūrisma statistikas pieejamību un tvērumu, lai ņemtu vērā tūrisma ietekmi uz ekonomiku, sociālajiem aspektiem, kultūru un vidi. Uzlabot piekļuvi privātajiem un galamērķa līmeņa datiem, lai sagatavotu oficiālu statistiku par tūrismu, ievērojot datu aizsardzības noteikumus un leģitīmas komerciālās intereses.	Eiropas Statistikas sistēmas dalībniekiem – pārskatīt saskaņotos datu vākšanas noteikumus attiecībā uz tūrisma statistiku. Tūrisma nozarei, reģionālajām un vietējām iestādēm un galamērķu pārvaldības organizācijām (<i>DMO</i>) – apsvērt tādu datu vākšanas un kopīgošanas mehānismu izstrādi, kas var būt noderīgi arī oficiālās tūrisma statistikas apkopošanai. Komisijai – īstenot ES tūrisma infopaneli, lai palīdzētu sekot tūrisma vides, digitālajiem un sociālekonomiskajiem aspektiem.	Līdz 2030. gadam – pārskatīts ES tūrisma statistikas satvars, kas ietver rādītājus par tūrisma ekonomisko, vidisko un sociālo ietekmi. ES tūrisma infopanelis, kas publiski piedāvā rādītājus par zaļo un digitālo pārkārtošanos un sociālekonomisko noturību valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

Visaptverošu tūrisma stratēģiju izstrāde vai atjaunināšana	Stratēģiska pieeja tūrismam valsts, reģionālā un vietējā līmenī, lai ņemtu vērā tūrisma ekonomisko, vidisko, kultūras un sociālo ilgtspēju.	Komisijai un dalībvalstīm – atvieglot zināšanu un paraugprakses apmaiņu.	Paraugprakses apmaiņa. Dalībvalstīm vai to svarīgākajiem tūrisma reģioniem līdz 2025. gadam nākt klajā ar visaptverošu tūrisma stratēģiju piemēriem.
Uz sadarbību balstīta un uz datiem balstīta galamērķu pārvaldība	Paplašināt tūrisma galamērķu pārvaldības organizāciju darbības jomu, iekļaujot tajā arī uz sadarbību un datiem balstītu lēmumu pieņemšanu, kurā iesaistītas visas ieinteresētās personas, tostarp vietējie iedzīvotāji.	Komisijai – nodrošināt godalgas par viedu un ilgtspējīgu galamērķu pārvaldību. Komisijai un dalībvalstīm – atbalstīt galamērķus to vietējās pārvaldības modeļu izstrādē.	Godalgas galamērķiem. Komisijas apsekojums par <i>DMO</i> pārvaldības modeļiem Eiropas Savienībā; līdz 2023. gadam – prakses kopiena un galamērķu pārvaldības rīkkopa.

Prioritārā joma: zaļā pārkārtošanās

Pamatjautājums	Uzdevumi un mērķi	Darbības un atbildība	Rezultāti / noteiktais termiņš
Tūrisma pakalpojumu apritīguma uzlabošana	Samazināt tūrisma pakalpojumu vidisko pēdu (pārtikas/vispārēji atkritumi, ūdens/energoefektivitāte un piesārņojums).	Komisijai un dalībvalstīm – sniegt atbalstu tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, lai samazinātu šo pakalpojumu radīto vidisko pēdu saskaņā ar ES mērķiem un atbalstīt atkritumu un ūdens apsaimniekošanas un sanitārijas spēju uzlabošanu.	Tūrisma/viesmīlības organizācijas samazinājušas atkritumu daudzumu saskaņā ar Atkritumu direktīvu 2008/98/EK.
Atbalsts tūrisma uzņēmumu un MVU zaļajai pārkārtošanai	Mudināt tūrisma uzņēmumus veidot videi nekaitīgāku praksi, palielinot publisko dalībnieku pieprasījumu pēc videi draudzīgiem pakalpojumiem un veicinot shēmas, kas atbalsta vidiskās pēdas novērtēšanu, izsekošanu un samazināšanu. Sniegt atbalstu MVU, lai tie iesaistītos videi draudzīgā praksē ar mērķi nodrošināt, ka tā nekļūst par šķērslī tirdzniecībai.	Komisijai un dalībvalstīm – iepērkot ar tūrisma saistītus pakalpojumus (pasākumi, viesmīlība, ceļošana), attiecīgos gadījumos izmantot atbilstošos Zaļā publiskā iepirkuma (ZPI) kritērijus. Komisijai, dalībvalstīm un citām attiecīga līmeņa publiskām iestādēm – sniegt atbalstu MVU, lai tie varētu iesaistīties videi draudzīgā praksē un shēmās, piemēram, EMAS, ES ekomarķējumā, citos EN ISO 14024 I tipa ekomarķējumos vai līdzvērtīgos trešo personu verificētos brīvprātīgos marķējumos.	Attiecīgo ZPI kritēriju plašāka izmantošana tūrisma ekosistēmas pakalpojumu iegādē; lielāks EMAS reģistrēto tūrisma organizāciju skaits; lielāks to tūrisma pakalpojumu vai izmitināšanas vietu skaits, kam piešķirts ES ekomarķējums un citi EN ISO 14024 I tipa ekomarķējumi vai līdzvērtīgi brīvprātīgi marķējumi.
Pētniecības un inovācijas projekti un pilotprojekti aprites un ilgtspējīga tūrisma jomā	Atbalstīt publiskā un privātā sektora sadarbību pētniecības un inovācijas projektos un pilotprojektos, kas izstrādā modeļus un tālāk nododamu ilgtspējīga tūrisma praksi.	Komisijai un dalībvalstīm – atbalstīt ilgtspējīga tūrisma modeļu un tālāknododamas prakses izstrādi. DMO un attiecīgo publisko iestāžu līmeņiem – atbalstīt plaša mēroga pilotprojektus ilgtspējīga tūrisma jomā visā ES, tostarp salās un tālākajos reģionos.	Validēti un tālāk nododami apritīgi un ilgtspējīga tūrisma modeļi; galamērķa pilotprojektos ar holistiskiem aprites modeļiem gūtā paraugprakse.

Prioritārā joma: digitālā pārkārtošanās

Pamatjautājums	Uzdevumi un mērķi	Darbības un atbildība	Rezultāti / noteiktais termiņš
Tūrisma MVU digitalizācija	Digitālo rīku efektīva izmantošana tūrisma MVU un mikrouzņēmumu vidē resursu pārvaldībai, iekšējiem darba procesiem, pakalpojumu sniegšanai, tirgvedībai un saziņai ar klientiem un piegādes ķēžu un jaunu pakalpojumu izstrādei.	Komisijai, dalībvalstīm, citām attiecīgām publiskām iestādēm un <i>DMO</i> – palielināt tūrisma MVU informētību par digitalizācijas sniegtajiem ieguvumiem un atbalstīt tūrisma MVU un jaunuzņēmumus, izmantojot digitalizācijas programmas. Komisijai – apkopot un apmainīties ar paraugpraksi par digitālajiem rīkiem un praksi tūrisma jomā.	Tūrisma MVU līdz 2030. gadam sasnieguši digitālās intensitātes pamatlīmeni saskaņā ar "Digitālā kompasu" mērķiem; Līdz 2023. gadam – Komisijas publicēts pārlūkojams apkopojums par pārnesamiem digitālajiem rīkiem un praksi tūrisma jomā; Eiropas Biznesa atbalsta tīkla konsultāciju pakalpojumi tūrisma MVU atbalstam.
Publisko datu kopīgošana inovatīvu tūrisma pakalpojumu veicināšanai	Veicināt un piedalīties ar tūrisma saistītu datu kopīgošanā, lai atbalstītu inovatīvus pakalpojumus.	Valsts, reģionālām un vietējām iestādēm un <i>DMO</i> – publicēt atklātas datu kopas, kas ir būtiskas tūrisma pakalpojumu sniegšanai, piemēram, datus par sabiedrisko transportu, muzeju kolekcijām un apmeklētājiem u.c.	Līdz 2025. gadam – atvērtu publisko datu kopu piemēri no ievērojamiem tūrisma reģioniem, ko var izmantot ar tūrisma saistītu pakalpojumu izstrādē.
Pētniecības un inovācijas projekti un pilotprojekti tūrisma jomas digitālo rīku un pakalpojumu jomā	Atbalstīt publiskā un privātā sektora sadarbību pētniecības un inovācijas projektos un pilotprojektos, kas attīsta digitālo rīku un prakses inovatīvu un ilgtspējīgu izmantošanu tūrisma jomā.	Komisijai, dalībvalstīm un citām attiecīgām publiskām iestādēm – atbalstīt uz datiem balstītu ilgtspējīgu galamērķa pārvaldības izstrādi. Komisijai un dalībvalstīm – atbalstīt inovatīvus tūrisma pakalpojumus, kuros tiek izmantotas progresīvas tehnoloģijas (virtuālā/paplašinātā realitāte, mākslīgais intelekts) un digitāls un digitalizēts kultūras mantojums.	Līdz 2025. gadam paraugprakse vietējo iedzīvotāju spēju un labbūtības uzraudzībā. Līdz 2025. gadam –inovatīvu pakalpojumu un partnerību piemēri tūrisma pieredzes sniegšanai, izmantojot virtuālo, paplašināto un palielināto realitāti, lielos datus un MI .

Prioritārā joma: noturība un iekļaušana

Pamatjautājums	Uzdevumi un mērķi	Darbības un atbildība	Rezultāti / noteiktais termiņš
Tūrisma pakalpojumu pieejamība	Uzlabot sociālo un ekonomisko iekļaušanu, ņemot vērā vecāka gadagājuma cilvēkus, personas ar invaliditāti un citas tādu cilvēku grupas, kam ir īpašas vajadzības.	Komisijai, dalībvalstīm, citām attiecīgām publiskām iestādēm un <i>DMO</i> – palielināt informētību par pieejamības nozīmi tūrisma nozarē ar nolūku uzlabot tūrisma pakalpojumu pieejamību un radīt pieejamiem tūrisma pakalpojumiem labvēlīgus apstākļus.	Lielāks pieejamu tūrisma pakalpojumu piedāvājums.
Noturīgi ES tūrisma pakalpojumi un galamērķi	Uzlabot ES tūrisma pakalpojumu un galamērķu noturību, lai varētu sniegt pakalpojumus dažādām auditorijām visos gadalaikos un dažādās vietās.	Komisijai, dalībvalstīm un citām attiecīgām valsts iestādēm – sniegt dažāda veida atbalstu, lai galamērķiem, uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem palīdzētu dažādot tūrisma pakalpojumus, jo īpaši visos gadalaikos un dažādās vietās.	Noturīgāki pakalpojumi un galamērķi, kas var labāk izturēt satricinājumus.
Ilgspējīgas inovācijas tūrisma pakalpojumu jomā	Popularizēt ES kā galamērķi, kas atbilst mainīgajām tūrisma prasībām, vienlaikus saglabājot iedzīvotāju labklājību un vidi.	Komisijai, dalībvalstīm un citām attiecīgajām publiskajām iestādēm – sniegt dažāda veida atbalstu, lai palīdzētu uzņēmumiem, jaunuzņēmumiem un vietējām kopienām ieviest inovācijas ar ilgtspējīgiem un noturīgiem tūrisma pakalpojumiem, radot pozitīvu neto ietekmi uz iedzīvotājiem un uz vietējo dzīvesveidu.	Inovatīvi tūrisma pakalpojumi, kas apmierina jauna veida tūrisma pieprasījumu, vienlaikus ievērojot iedzīvotāju un vides ilgtermiņa ilgtspējas vajadzības.

Prioritārā joma: prasmes un atbalsts pārejai

Pamatjautājums	Uzdevumi un mērķi	Darbības un atbildība	Rezultāti / noteiktais termiņš
Izpratnes veicināšana par divējādās pārkārtošanās vajadzībām un iespējām tūrisma nozarē	Veicināt izpratni par tūrisma pieprasījuma izmaiņām, iespējām, ko divējādā pārkārtošanās piedāvā tūrisma jomas dalībniekiem, kā arī par prasmēm un pieejām, kas palīdz palielināt noturību.	Komisijai, dalībvalstīm un citām attiecīgām publiskām iestādēm un <i>DMO</i> – organizēt tūrisma nozares ieinteresēto personu izpratnes veicināšanas pasākumus un atbalstīt godalgotās ES pilsētās īstenotu tīklošanu un paraugprakses apmaiņu par viedu tūrismu, kultūru un mantojumu, ilgtspēju, inovāciju un pieejamību.	Tūrisma pārkārtošanas ceļa izplatīšana 2022. gadā; izpratnes veicināšana par digitālo un zaļo pārkārtošanos un par noturību, paraugprakses apmaiņa un pasākumu popularizēšana.
Prasmju pilnveides pakts tūrisma jomā	Apmierināt pieprasījumu pēc prasmēm tūrisma ekosistēmā, īstenojot un paplašinot dalību Prasmju pilnveides paktā tūrisma nozarē, lai aktīvi veicinātu prasmju pilnveidi un nodrošinātu apmācības iespējas darbspēkam, bezdarbniekiem un MVU.	Komisijai, dalībvalstīm un citām attiecīgām publiskām iestādēm – ja tas ir iespējams un saskaņā ar spēkā esošo satvaru, veicināt un atbalstīt valsts, reģionālo un vietējo prasmju partnerību izveidi. Komisijai – veicināt tūrisma uzņēmumu, izglītības pakalpojumu sniedzēju, arodbiedrību un citu organizāciju iesaistīšanos, lai tās uzņemtos kopīgi saskaņotus apmācības mērķus saviem darbiniekiem saskaņā ar subsidiaritātes principu. Dalībvalstīm – atbalstīt prasmju partnerības, lai izveidotu paātrinātas apmācības kursus, mācekļības shēmas un jaukta tipa modeļus bezdarbniekiem un darba meklētājiem.	Līdz 2024. gadam – nozīmīgos tūrisma reģionos izveidotas reģionālās un vietējās prasmju partnerības. Līdz 2030. gadam – ievērojama daļa tūrisma darbspēka piedalījies apmācībā saskaņā ar Prasmju pilnveides pakta mērķiem tūrisma jomā.
Integrēta atbalsta platforma tūrisma nozarē ieinteresētajām personām	Palīdzēt tūrisma ieinteresētajām personām atrast būtisku un savlaicīgu informāciju, finansējumu un atbalstu un sakarus ar līdzīgām tūrisma ieinteresētajām personām un ekspertiem.	Komisijai – izveidot ieinteresēto personu atbalsta platformu, lai veicinātu informācijas apmaiņu, piekļuvi resursiem un sadarbību visā tūrisma nozarē un starp dalībniekiem. Dalībvalstīm un citām attiecīgām publiskām iestādēm un <i>DMO</i> – izmantojot platformu un citus informācijas kanālus, informēt savas ieinteresētās personas un ar Eiropas iedzīvotājiem apmainīties ar attiecīgo informāciju par rezultātiem, pasākumiem un resursiem.	Līdz 2023. gadam – izveidot ieinteresēto personu atbalsta platformu, kas ietver regulāru informācijas apmaiņu, kopīgi izstrādātu saturu un kopienas pasākumus.